

VALİ ADİL YAZAR İLKOKULU
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİ
-veli kitapçığı-

**ÇOCUKLARA DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIĞI,
ÖDEV YAPMA VE KİTAP OKUMA
ALIŞKANLIKLARI KAZANDIRMA**

OCAK 2021

A.DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMAK

Her gün ders çalışmak, ödev yapmak veya kitap okumak konusunda bağıış çağrış, ısrarlar zorlamalarla evinizde bir çatışma alanı oluşuyorsa durup şöyle bir sakince düşünüp kendinize bakmanız gerekiyor. Çünkü çocuklarınıza ders çalışma alışkanlığını kazandırırken ya da bu beceriyi beklerken siz anne baba olarak bunun zeminini ne kadar sağladınız ne kadar sağlamadınız? Kendinizi bir değerlendirmeniz gerekiyor.

“Sorumluluk alma becerisi ve isteklerini erteleme becerisi olmayan bir çocuktan ders çalışma alışkanlığı kazanmasını beklenemez.”

Eğer çocuğunuza hala “Senin tek sorumluluğun ders çalışmak.” diye bir cümle ile hitap ediyorsanız hala zihniniz, beklentileriniz bu sınırlar içerisindeyse ve çocuğunuzun yaşam becerilerini öğrenmesine engel oluyorsanız ya da bu fırsatları sağlıklı bir şekilde değerlendiremiyorsanız “Çocuğunuzun sorumluluk bilincini ve ders çalışma/ödev yapma alışkanlığını kazanmasını beklemeyin.” Çocuğunuza hayatla ilgili sorumluluklar verin. Nedir bunlar?

Öncelikle odasını lütfen siz toplamayın. Çünkü çocuğun odasının tüm sorumluluğu çocuğunuza aittir. Odayı toplamasının yanı sıra tek başına olamasa da temizlenmesi noktasında da onun sorumluluğunun olması gerekmektedir. Süpürmek, silmek veya toz almak gibi.

Bunun yanı sıra çocuğunuzu hala siz mi giydiriyorsunuz? Sabahları genellikle uyanamadığı için, zar zor uyandırdığınız için ya da gece geç yattığı için ya da hali olmadığı için ya da hızlı davranmak zorunda kaldığınız için bahaneniz ne olursa

olsun eğer sabah okula giderken çocuğunuzu siz hazırlıyorsanız işte burada büyük bir sorun var demektir. Bu nedenle çocuğunun kendi başına hazırlanabilmesi için yarım yamalak bile olsa üstü başı dağınık bile olsa bu fırsatı ona vermeli; bu beceriyi kazanması için onu bu durumla, bu gerçeklikle yüz yüze bırakmalısınız. **Sürekli telafi eden sürekli toparlayan çocuğun yerine o sorumluluğu alan siz olduğunuz zaman, çocuğun derslerinin farkına varması öğrenmenin farkına varması ya da hayatın gereklilikleri ile ilgili beceri kazanmasını bekleyemeyiz.**

Önemli olan diğer bir beceri yaşamın içerisindeki ortak yaşam kurallarına uyum sağlamaktır. Aile olarak ekip ruhu taşımamız gerekiyor. Maalesef ki toplumsal cinsiyet rollerimiz sebebiyle genellikle kadınların her şeyi evin içerisinde toparlaması, erkeklerin dışarıdaki sorumlulukları tamtamına yerine getirmesi sebebiyle çocuklar her zaman dışarıda kalan ötekileştirilen kişiler oluyor. *Aslında aile olmak demek ekip olmak demek; ekip olmak demek ise birbirimizin eksiklerinin farkına vararak tamamlayabilmek, herkesin kendi sorumluluğunu yerine getirmesi, herkesin görev ve sorumluluklarının bilincinde olması demektir.* Bu nedenle evin içerisindeki ortak yaşama çocuğunuzu mutlaka ve mutlaka dahil etmelisiniz. Bir alışveriş listesinin yapılması veya alışverişin yapılması, ev temizliği, sofraya kurma toplama, çöp atma, çiçek bakımı gibi her koşulda evin içerisindeki yaşama ortak hale getirip bir görev dağılımı yapın lütfen. Burada maalesef ki herkes aynı bilinçte olmayabiliyor herkes aynı istekte de olmayabiliyor. Bu durum eşleri arasındaki ilişkiler için de geçerli. Genellikle erkekler olarak bu süreçten kaçıyor. Bu nedenle bu alışkanlığı kazanabilmek için annelerin özellikle yavaş yavaş evdeki değişimi sağlaması gerekir. Ailenin bir ekip olarak düşünülüp herkese yavaş yavaş görev dağılımı yaparak

çocuğun da yaşam becerilerinin mutlaka ve mutlaka desteklenmesi gerekir.

Sorumluluk dışında isteklerini erteleme becerisi de çok önemlidir. Çocuklar tabii ki de oyun oynamak eğlenmek ister bu onların en doğal hakkıdır. Ama her şeyin bir vakti vardır. Okulla ilgili sorumluluklarını yerine getirdikten sonra veya bu sorumluluk için yeterli zamanı ayırdıktan sonra oyunlarını tabii ki de oynayabilirler.

Öğrenciler için ödev yapma ve ders çalışma, kazanılması gereken yeni bir beceri olarak nitelenebilir. Öğrenciler için ödev yapma ve ders çalışma konuşma, yürüme gibi kendiliğinden gelişen bir beceri değil, bisiklet sürme veya yüzme gibi sonradan kazandırılan bir beceridir. Bu nedenle, ödev yapma ve ders çalışma becerisini kazandırmak için öğrenciye destek ve yardımda bulunulmalı, olumsuz geri bildirimler vermekten kaçınılmalı ve sürekli olumlu geri bildirimlerle yüreklendirilmelidir. **Unutmayalım ki ilkokulun ilk üç yılı öğrencilerin bu anlamda beceri ve alışkanlıkları kazandıkları yıllardır.**

İlkokul dönemi temel alışkanlıkların kazanıldığı, okula ve öğrenmeye yönelik tutumların şekillendiği bir dönemdir. Bu dönemde edinilen tutum ve alışkanlıklar öğrencilerin tüm öğrenim yaşantılarını etkileyecek niteliktedir. Bu nedenle; şimdiden verimli ve düzenli ders çalışma alışkanlıkları edinmeleri, okula- öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmeleri ve öğrenmeyi öğrenen bireyler olmaları için neler yapılması gerektiği bilinmelidir.

Eğer evde ders çalışmak veya ödev yapmak bir sorun haline gelmişse önce bakılması gereken gerçekten çocuğun ders çalışmasını engelleyecek birtakım sorunların olup olmadığıdır. Bu, çocuğa özgü bazı bozukluklar olabilir ki bunların başında *dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu* veya *öğrenme güçlüğü* gibi sorunlar gelir. Bir sorun yoksa o zaman dönüp kendi beklentilerimize bakmamız gerekir. Belki de bizim beklentimiz çocuğumuzun kapasitesinden çok daha fazladır onun çalışabileceğinden daha fazla ders çalışabileceğini ya da daha fazla başarılı olabileceğini bekliyoruzdur. **Ki bu ne kadar ders çalışırsa çalışsın başaramayacağı bir şeydir.** Bu tür durumlarda eğer çocukla ilişkili bir sorun varsa öncelikle o sorunun çözülmesi gerekir. Eğer sorun bizim beklentilerimizse o zaman beklentilerimizi çocuğa göre ayarlayarak kendi beklentilerimizi düzenlemek evdeki bu sorunu çözecektir.

Çocukların ders çalışması için yapılan hatalar nelerdir?

1. Yapmadığı takdirde mahrum edilecekleriyle tehdit etmek:

Çocuğunuza "ödevlerini yapmazsan bilgisayarda oyun oynayamazsın" gibi olumsuz bir cümle kullanarak onda ders çalışma isteği uyandıracacağınızı düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Şimdiye kadar hiçbir çocuk sonunda bir oyun olacağı için koşarak ders çalışmaya gitmedi olsa olsa zorla oturmuştur o ödevlerin başına.

2. Öğretmenine şikayetle tehdit etmek:

Siz iş yerinizde patronunuza şikâyet edilmekle tehdit edilseniz orada çalışmak sizi ne kadar motive ederse çocuğunuzu öğretmeniyle tehdit etmek de onu ders çalışmaya o kadar motive eder.

3. Her çalışmanın sonuna türlü türlü ödüller koymak:

Eğer sürekli çocuğunuzu ödüller vaat ederek ders çalıştırıyorsanız o çalışma öğrenmek için değil tamamen ödüle ulaşmak için yapılan bir çalışma olacaktır. Sonuç, “Ödül varsa çalışırım yoksa çalışmam.” olur.

4. Yaşıtlarını örnek göstererek istek uyandırdığını düşünmek:

Çocuğunuz sizi yaşıtlarıyla kıyasla ne kadar hoşunuza gider bu durun bir düşünün. Hiç kimse bir başkasıyla kıyaslanarak herhangi bir şeye motive olamaz.

5. Tüm hayatı durdurmak:

Bazı evlerde çocuk ders çalışırken hayat durur. Televizyon ve ona benzer ses çıkaran ne varsa kapanır. Herkes susar. Çocuğu rahatsız etmemek ve dikkatini dağıtmamak adına odadan odaya geçerken bile parmak ucunda gidilir. Gerçek hayatta ise maalesef bu kadar sessiz bir ortam yoktur ve çocuğa göre uyarlanmış bu ortamın tüm öğrenim hayatı boyunca istikrarla sürdürülmesi mümkün değildir.

6. Ders çalıştırıyorum derken ders çalışmak:

Birkaç ufak yardım ve müdahaleyle başlayıp kontrolün kaybedilmesiyle bir bakmışsınız ödevleri sizin yapıyor olmamızla son bulan durumdur. Nasıl oldu da iş bu safhaya geldi anlamazsınız. Sonuç olarak çocuğunuz değil fakat siz düzenli bir ders çalışma alışkanlığına sahip olabilirsiniz. Aman dikkat.

7. “Bizim zamanımızda...” cümleleri kullanmak.

Çocuklar anne ve babalarının çocukluklarını gerçekten merak ederler. Fakat her problem anında “Bizim zamanımızda senin imkanların yoktu biz ders çalışmak için sofranın kalkmasını beklerdik... O zor şartlarda bile çalışmak için can atardık...”

cümleri kurulursa inanın çocuklarınızı motive etmez. Sizi çocukluğunuzda ders çalışmanız için motive eden duygular neydi çocuğunuza onlardan bahsedin.

Verimli ders çalışmak çok çalışmak/sürekli çalışmak mıdır?

Verimli ders çalışmak çok çalışmak değildir. Çalışmayı planlayarak, kısa ve uzun dönemli hedefler belirleyerek, bu sayede ne yaptığını ve yapacağını bilerek çalışmaktır.

Çocukların ders çalışması için neler yapılmalıdır?

- Öncelikle çocuğun ders çalışacağı bir ortam hazırlanmalı ve çocuğun sürekli bu ortamda çalışması sağlanmalıdır. Yatak, koltuk vb. yerlerde değil, masa başında çalışma alışkanlığı kazandırılmalıdır.
- Çalışma ortamının ışık, ısı, ses, hava gibi fiziksel özellikleri uygun olmalıdır. Loş ışık, çok sıcak veya çok soğuk bir oda, sesli ve havasız bir ortamda ders çalışmak oldukça güçtür.
- Hazırlanan çalışma ortamı uyaran açısından gözden geçirilmeli, çocuğun dikkatini dağıtacak türdeki tablet, telefon, televizyon gibi aşırı uyaranlardan arındırılmalıdır.
- Çalışmaya başlamadan önce gereksinim duyulan her türlü araç-gereç ve kaynak masada hazır bulundurulmalıdır.
- Çocuğun günlük yaşamında yer alan etkinlikler çocukla birlikte planlanmalı ve her gün aynı saatlerde ders çalışmasına özen gösterilmelidir.
- Derse başlamadan önce çocukla anne-baba arasında olumlu, hoşnut edici yaşantıların geçmesine dikkat edilmelidir. Çocuk gergin, sıkıntılı, enerjisini boşaltmamış bir şekilde zorla derse oturtulmamalıdır.
- Çocuğun ders çalışırken planlama yapmasına özen gösterilmelidir. Öncelikle günlük plan yapılarak çocuğa planlı

çalışma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Planların çocuk tarafından yapılması ve çocuğun yaptığı planı sürekli görebileceği bir yerde tutması yararlıdır. Okula yeni başlayan çocukların da sözel olarak plan yapmasına yardım edilmelidir.

- Çocuk, bağımsız çalışmaya yöreklendirilmelidir. Başlangıçta ders çalışmaya başlamasına yardım amacıyla yanında kalırsa bile daha sonra yanından ayrılarak çalışmayı kendi başına tamamlaması sağlanmalıdır. Çalışma bittikten sonra kontrol edilmeli, çalışma sırasında müdahale edilmemeli, geri bildirimde bulunduktan sonra (olumlu yönler için takdir, olumsuz yönler için yapıcı düzeltme) yeni bir göreve başlaması sağlanmalıdır. Çocuğun zaman içinde yardımsız ve kendi başına çalışmayı öğrenmesi hedeflenmelidir.

- Günlük planda yapılan zamanlamaya uyması sağlanmalıdır. Yapılacak her bir çalışmaya ayrılacak zaman diliminin belirlenmesi ve bunun çocuğa bildirilmesi, çocuğun oyalanmadan, dikkatini toplayarak çalışmasına yardımcı olabilecektir. Örneğin matematik dersinden yapacağı çalışma için, “bu alıştırmalar senin en fazla 20 dakikanı alır. Bu sürede bitirmeye çalışmalısın” gibi bir yönerge verilebilir.

- Çocuğun düzeyine göre belirlenecek bir çalışma süresinden sonra kısa bir mola verilmeli, enerji toplamasını sağlamak amacıyla anne babalar çocuklarıyla birlikte gevşeme veya rahatlama egzersizleri yapmalıdırlar (müzik dinlemek, bir şeyler yiyip içmek ya da vücudunu hareket ettirmek vb. şeyler). Ancak bu molalarda derse dönmeyi engelleyecek arkadaşla oyun oynama, televizyon izleme gibi etkinliklerden kaçınılmalıdır.

- Çalışmanın başındaki hazırlıkların, planlamanın ve çalışmanın sonundaki toplanma işlemlerinin (ertesi gün için çantanın hazırlanması dahil) çocuğun kendisi tarafından

yapılması ve okullar açıkken okula eksiksiz malzeme ile gelmesi sağlanmalıdır.

▪ Okula yeni başlayan çocuklar için bahsettiğimiz tüm maddelerin uygulanması sırasında çocuğun aktif katılımının sağlanması ve her davranışın sözel olarak ifade edilmesi istendik davranışların alışkanlık haline gelmesinde yararlı olabilecektir.

“Şimdi masayı hazırlayalım.”, “Şimdi başla.”, “Çalışman bittiğine göre eşyalarını toplayabilirsin.” Gibi.

▪ Çocuğun yardım istemesi halinde yapılacak yardım, dersle ilgili görevlerini yapmak değil, onu sadece yönlendirmek şeklinde olmalıdır. Çocuğun yararlanabileceği kaynakları göstererek yardımcı olmak, gerisini ise çocuğa bırakmak gerekir.

▪ Çocuğun dersle ilgili görevlerini konu ile ilgili birkaç soru sorarak takip ve kontrol etmelisiniz. Yapılan dersle ilgili görevlerin okulda sunulmadan önce evde sizler tarafından kontrol edilmesi, çocuklarınıza yaptıkları hataların farkına varma ve onları düzeltme imkânı verecektir. Ayrıca görevlerini tamamladıklarında sizden takdir görmeleri de özgüven ve öz disiplinlerini geliştirici olacaktır.

▪ Ailenin küçük yaşlardan itibaren, çocuklarından yüksek başarı beklentisi ve bu beklentiyi karşılamak için de çocuğun eleştirilmesi, dayakla veya cezayla ders çalışmaya zorlanması, onları tembel, yaramaz gibi olumsuz bazı sıfatlarla yargılaması çocuğun kendine olan güveninin azalmasına, düşük benlik saygısı geliştirmesine neden olur. Bu durum ise çocukta kaygıya yol açar, başarısının düşmesine neden olur. Bu gibi durumlarda anne-babanın yapması gereken davranış; çocuklarında mutlak olarak yüksek başarı beklentisi içerisine girmemeleri, onların kapasiteleri oranında başarılı olabileceklerini kabul etmeli ve onların kaygılarını yükseltecek tutum ve davranışlardan kaçınılmalıdır.

- Motivasyon, başarı üzerinde çok önemli bir etkiye sahiptir. İstekli olduğu ve çalıştığı sürece başarılı olabileceğini belirtin. Ona güvendiğinizi hem sözlerinizle hem de davranışlarınızla, jest ve mimiklerinizle belli etmeye çalışın. Çocuğunuzu başarılarından dolayı takdir edin ve övün. Başarısızlıklarında üzerlerine baskı kurmayın, cesaretlendirin. Vereceğiniz ödüller, sevgi gösterme, övgü sözleri, göz teması kurma, birlikte bir etkinlik yapma vb. şeyler olabilir.
- Ertesi gün göreceği konulara genel olarak göz atmalıdır. Öğrenmeyi harekete geçiren duygu meraktır. Merak duygusu ile öğrenme hem zevkli hem de çok kalıcıdır. Merak, aynı zamanda dikkati bir noktaya odaklamayı sağlar. Bu çalışma, sadece "Hangi konuları göreceğim?" diye bir göz atma işlemidir. Detaylı bir çalışma değildir. Bu çalışmanın amacı işlenecek konular hakkında genel bir resme sahip olmaktır.
- Dinlenirken dinlenmeli, çalışırken çalışılmalıdır. İyi dinlenme, iyi bir çalışmayı getirir. Dinlenirken sadece dinlenilmeli yani zihninde konu veya soru olmamalı, çalışırken de sadece çalışılmalıdır.
- Öğrenme biçimi neyse ona göre çalışması daha faydalıdır. Bazıları sadece okuyarak, bazıları yazarak, bazıları da anlatarak daha iyi öğrenir. Çocuğunuz hangi şekilde öğreniyor bilmiyorsanız üç yol da denenip hangisi daha iyiye o şekilde çalışabilir.
- Zaman geçtikçe kademeli olarak ders çalışma süresi arttırılmalıdır.
- Ders çalışırken çocuğunuzun dikkatini nelerin dağıttığını gözlemlerseniz dikkatinin dağılmasını önleyebilirsiniz.
- Yatarak uzanarak çalışmak uykuyu çağırır. Yatarak veya uzanarak ders çalışılmamalıdır. Ayrıca ders çalışırken pijama yerine daha uygun bir kıyafet seçilmelidir.

- Çocuğun çok aç ya da çok tok olmaması gerekir. Çok tok olursa uykusu gelebilir ve aç olursa dikkatini veremeyebilir.
- Büyük tatiller (bayram, yarıyıl, yaz, vb.) eksiklerini tespit edip tamamlamak için fırsatlar olarak değerlendirilmelidir.
- Hangi derslerde daha çok çalışmaya ihtiyaç duyduğu ya da hangi ödevin ne kadar zaman alacağı gibi konularda sıralama yapmasını istemek faydalı olabilir. Örneğin, çalışmaya notu düşük olan ya da zorlandığı dersten başlaması uygun olabilir. Öğrenciler zaman zaman ödevde başlama konusunda isteksiz olup erteleme eğilimi gösterebilmektedir. Böyle bir durum var ise, en kolay bulduğu ya da en çok zevk aldığı dersle başlamasını önerebilirsiniz. Ayrıca çalışma sırasında arka arkaya gelecek derslerin mümkün olduğu ölçüde birbirinden farklı olmasında da yarar vardır. İçerikleri açısından benzer olan derslerin peş peşe çalışılması öğrenmeyi zorlaştırabilir. Örneğin Türkçe dersinden sonra matematik dersine çalışılabilir.
- Zamanını iyi kullanabilmek için öncelikle zaman kaybettiren şeyler belirlenmelidir. Çalışma anında hayallere dalmak, arkadaşlara ya da kardeşe “hayır” diyememek, televizyona, bilgisayara, tablete takılıp kalmak etkili ve planlı çalışmayı engelleyen tuzaklardır.
- Tekrar etmek, etkili bir çalışma için olmazsa olmazlardandır.

Tekrar programı nasıl olmalıdır?

Tekrar çalışmaları yapılmazsa belli bir süre sonra öğrenilen bilgiler unutulur. Unutmak normal bir sonuçtur. **Araştırmalara göre bir öğrenci öğrendiklerinin %70' ini bir saat içinde, %80' ini de bir gün içinde unutmaktadır.** Çocuğunuzun günde 10-15 dakikasını ayırarak yapacağı tekrar, yeni öğrendiği bilgileri unutmamasını,

bilgileri hafızaya yerleştirmesini sağlar. Günlük tekrarın yanında haftalık ve aylık tekrarlar da başarıyı zirveye çıkartır.

Düzenli tekrarlardan oluşan tekrar programının, hatırlanan miktarın düşünmeye başladığı noktadan itibaren uygulanması gerekir.

Tekrar programı 4 etaptan oluşur:

1. Tekrar: ğrenme çalışmasının hemen sonunda yapılacak 10 dakikalık bir tekrar, hatırlanan miktarın bir gün korunmasını sağlar.

2. Tekrar: ğrenme çalışmasından yaklaşık 24 saat sonra yapılacak 5-10 dakikalık tekrar, öğrenilen bilginin bellekte bir hafta saklanmasını sağlar.

3. Tekrar: Bir hafta içinde yapılan 5-10 dakikalık tekrar öğrenilenleri bir ay bellekte saklanmasını sağlar.

4. Tekrar: Bilgi öğrenildikten bir ay sonra yapılacak 5-10 dakika tekrar bilgilerin uzun dönemli bellekte son derece güçlü biçimde yerleşmesini sağlar.

Birinci tekrar, notları gözden geçirilmesi yoluyla gerçekleşir. Diğer üç tekrarda ise bir kâğıda, hiçbir yere bakmaksızın konuyla ilgili hatırlananların tümü yazılmalı ve daha sonra notlardan kontrol edilerek eksikler düzeltilmelidir. Her tekrar çalışmasından sonra, konu ile ilgili soruların çözümü yoluyla tekrarlanan bilgilerin pekişmesi sağlanmalıdır. Bir başkasına anlatarak tekrar yapmanın da büyük yararı vardır.

Ders alışma programı nasıl hazırlanmalıdır?

Çalışma becerilerinin gelişmesi için öncelikle bir ders çalışma planının oluşturulması gerekmektedir. *Bu planın çocukla birlikte hazırlanması önemlidir. Çünkü yapılacak olan çalışma*

çocuğun sorumluluğu ve bu konuyla ilgili olarak yapılan düzenlemelerde çocuğun söz sahibi olması, yapılan planın uygulanmasında da çocuğun daha istekli ve katılımcı olmasını etkiliyor. Çünkü bireyler karar verme sürecine katıldıklarında o kararı benimsemeleri ve uygulamaları daha kolay oluyor. Bu prensip tabii ki ders programını yapan çocuk için de geçerli.

Ders çalışma programı hazırlarken önem verilmesi gereken bir diğer konu zamanlama. Çocuğun okuldan gelir gelmez derse oturması verimsiz olacağı gibi televizyon karşısında geçirilen uzun saatler de akşamın geri kalanında yapılacak çalışma zamanını azaltır, konsantrasyonunu olumsuz etkiler. Bu nedenle çocuğunuzla konuşup, makul bir dinlenme süresinden sonra çalışma saatini planlayabilirsiniz. İlkokula yeni başlayan çocuğunuzla ders çalışma programı yaparken daha fazla destek olmanız gerekirken, ilerleyen yaşlarda bu desteğin azalması uygun olur.

Ders çalışma için yapılan planlama iyi dikilmiş bir elbise gibi tam çocuğunuza oturmalıdır. Yani bir başkasın ders planını çocuğunuz direk kendisi için uygulayamaz. Programda olanlar bellidir yerleri değiştirilir çocuğa göre. Tabii ki hafta içi planları ile hafta sonu planları farklı olmalıdır çünkü hafta içi aktiviteleri ile hafta sonu aktiviteleri farklıdır. Hafta sonuna dinlenme, ilgi alanları her neyse onlara yönelik çalışmalar, haftalık tekrarlar gibi şeylere zaman ayrılmalıdır. Şu anda evlerdeyiz yasak yüzünden; bu günleri aile içi iletişimi arttırmak için bir fırsat olarak görebilirsiniz.

SAAT	
<i>OKUL YARMIŞ GİBİ</i>	<i>Uyanma</i>
	<i>Kahvaltı</i>
	<i>Canlı Dersler</i>
<i>20-30 DK</i>	<i>Evde Spor</i>
	<i>Oyun</i>
	<i>Ödev - Ders Çalışma – Tekrar</i>
	<i>Dinlenme</i>
<i>EN AZ YARIM SAAT</i>	<i>Kitap Okuma</i>
<i>EN FAZLA 45 DK.</i>	<i>Teknoloji Saati</i>
	<i>Yemek Saatleri</i>
	<i>Ev İşlerinde Yardım</i>
	<i>(Pandemiden Sonra!) Arkadaşlarla Oyun</i>
	<i>Serbest Zaman Etkinlikleri (Resim, Satranç Vb.)</i>
	<i>Aileyle Vakit Geçirme</i>
<i>21.30</i>	<i>Uyku</i>

Ders çalışma programında bulunması gerekenler

Ders çalışmayı genellikle sınavlarda başarılı olmak için yaptığımız bir faaliyet gibi düşünürüz oysaki ders çalışmak yeni şeyler öğrenmenin başlangıcıdır. Ders çalışma faaliyetini yerine getiren/getirmeye çalışan çocuğumuz sorumluluklarından birini de yerine getiriyor demektir. Ders çalışmak, sınavlardan her zaman çok yüksek puanlar almayı sağlamayabilir fakat çocuğumuzun başarısının bir adım öteye gitmesini sağlarken aynı zaman da sorumluluk duygusunun gelişmesini, sebat etmeyi, mücadele etmeyi, yeni şeyler öğrenmenin mutluluğunu, yeni ufuklar açılmasının başlangıcı olacağını unutmamalıyız.

B. ÖDEV YAPMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMA

Ödev nedir?

Derslerde işlenen konuların başka açılardan tekrar ele alınarak öğrenilmesini ve bilginin pekiştirilmesini sağlayan sorumluluktur.

Ödevin çocuğa faydaları nelerdir?

- Akademik becerileri geliştirir.
- Öğrendiklerini tekrar ederek ve konuları daha iyi öğrenir.
- Bunların yanı sıra sorumluluk alma, bir işe başlayabilme ve sürdürebilme, zamanı etkin kullanabilme ve araştırma yapabilme becerilerini geliştirir.
- Ödev yaparak daha iyi öğreneceği için tabii ki öğrenmeye merakı ve isteği ve başarısı artar.

Ödevin anne babalara faydaları nelerdir?

- Okulla ev arasındaki bağlantıyı sağlar.
- Çocuğun eğitiminin nasıl gittiği hakkında bilgi verir.
- Çocuktaki becerilerin gelişimini takip etmeyi sağlar.
- Çocuk ile ilgilenmeyi sağlar.
- Çocuğun eğitimine verdikleri önemi göstermelerini sağlar.

Ödev yapmada ailenin görevi nedir?

Ödev yapmada ailenin görevi çocuğu denetlemek, rutin hazırlamak ve gerekli olanakları sağlamaktır. Yoksa ailenin görevi ondan daha çok ödevin sorumluluğunu almak onun yerine ödev için endişelenmek kaygılanmak hatta ödev yapılması için bireysel çaba göstermek değildir. Eğer aileler üzerlerine düşeni yaparsa uygun bir rutin koyulmuşsa ve çocuğun problemleri de bir şekilde çözüme ulaştırılmışsa ödev yapmak bir kâbus değil aksine verimli bilginin pekişmesini sağlayan gerekli bir zaman haline gelecektir.

Aileler ve çocuklar arasında ödev yapma konusunda neden tartışmalar yaşanmaktadır?

Aileler ve çocuklar arasında ödev yapma konusunda çıkan çatışmaların en büyük nedeni anne babaların, çocuklarının; ödev yapma sorumluluğunu almakta zorlanacaklarını, ödevlerini unutacaklarını, yanlış yapacaklarını ya da yapmayacaklarını düşünmeleri ve bu nedenle duydukları kaygıdır. Bunları düşünmek ve kaygılanmak normaldir ancak eğer aşırıya kaçtığı zaman sorunlar yaşanabilmektedir.

Ödev konusunda sergilememeniz gereken tutumlar nelerdir?

Mükemmeliyetçi bir tutum sergilemeyin. “Yok bunu nasıl bu kadar kötü yaptın? Bunu nasıl yapamadın? Bu çok kolay.” gibi ifadeler kurmayın. Bize göre kolay. O daha yeni öğreniyor yanlış yapa yapa öğrenecek zaten. Bizler de öyle öğrenmedik mi? Çocuk ödevler konusunda sürekli eleştiriliyorsa bazen “Bana madem böyle davranılacak o zaman hiçbir şey yapmam.” diye düşünebiliyor. Bu durum sadece ödev için değil tüm hayata yansıyabiliyor ve girişimcilikleri körelebiliyor. “Kesin yanlış bir şey yaparım o yüzden yapmayayım.” deyip geri durabiliyor.

Mükemmeliyetçi tutumun yanında bir de aşırı korumacı tutum var. Çocuk ödevi tam istediği gibi yapamıyor veya bitiremiyor. Anne veya baba okulda tepki almasın üzülmesin diye eksikleri tamamlayabiliyor. Böyle olunca da “Ben eksik yapsam da nasıl olsa annem babam eksikimi kapatacaktır.” diye düşünüp yapabilecek olsa da yapmayabiliyorlar. Eksikleri tamamlamaktan ziyade eksiklerini bulmasına yardımcı olup nasıl tamamlayabileceği noktasında rehberlik etmek daha faydalıdır.

Yine sıklıkla karşılaştığımız “Ödevimiz var.” durumu. Bu ne demek oluyor “Ödevimiz var dışarı çıkamayız. Ödevimiz var size gelemeyiz.” Böyle olduğu zaman çocuk şöyle düşünebilir: “Ya bu ödev demek sadece benim değil annemin babamın tüm ailenin ödevi o yüzden bu sorumluluğun annem de babam da bir ucundan tutuyor o zaman benim o kadar da çabalamama gerek yok.” Çünkü ödevi çocuktan çok anne babanın sahiplendiğini zaman zaman görüyoruz. Tabii ki küçük yaş grubunda daha fazla destek gerekir daha fazla birebir yanında bulunmak gerekebilir. Ama artık ortaokul seviyesinde kesinlikle çocuğun tek başına ödev yapabiliyor hale çoktan gelmiş olmasını bekleriz. Çocuk, ufak tefek destekler yine isteyebilir ama

burada ebeveynin konuşma dili çok önemli.” “Ödevimiz var.” olduğu zaman çocuk bir adım geri atıyor ve o ödev gerçekten annenin babanın ödevi olma yolunda ilerliyor. Burada aslında sadece ödevle ilgili olarak değil pek çok konuda zaman zaman ebeveynlerin bu şekilde konuştuğunu görebiliyoruz babamız geldi annemiz gitti şeklinde. Bu tür ifadeler biraz çocuktan ayrışamamanın da aslında bir göstergesi olabiliyor kimi zaman. Çocuğun bireyselliğini de yok sayan ve onun sorumluluk vermeyen bir dil kullanmış oluyoruz belki farkında olmadan.

Ödev Rutinleri Oluşturmak

Ödev yapmayı bir düzen haline koymak ve daha okul açıldığından itibaren bu düzeni düzgün bir biçimde sürdürebilmektir. Ev ödevleri konusunda çatışmalar çıkmaması için aile ve çocuğun en baştan oturup bu rutin oluşturması gerekir. Bu rutini oluşturmak hem çocuğun zamanlama kabiliyetini geliştirir hem de daha sonra ileriki yaşlarda başka işleri de düzen içinde yapmasını sağlar.

Ödev rutini oluşturmak için öncelikle yanıt verilmesi gereken soru ödev nerede yapılmalıdır?

Ödev mutlaka çocuğun sakin olabileceği, başka uyaranların olmadığı bir ortamda yapılmalıdır. Diğer aile fertlerinin olduğu, televizyonun açık olduğu, insanların konuştuğu bir ortam, çocuğun dikkatini dağıtacaktır. Evin şartlarına göre bu ortam, çocuğun kendi odasında hazırlanabilir ya da evin daha sakin bir köşesindeki masa seçilebilir. Burada önemli olan çocuğun dikkatini dağıtacak şeylerin masanın üstünden kaldırılması ama masanın üstünde çocuğun çalışması için gerekli olan her şeyin de masada bulunmasını sağlamaktır. Çünkü ödevi bölen şeylerden biri de sürekli olarak herhangi bir eksik için masadan kalkıp

oturmaktır. “Kalemim yok silgim yok defterimi unutmuşum.” gibi şeyler çocuğun ödevini yapma süresini böler ve rutinini de bozar.

Bazı çocuklar ödevini yaparken yalnız olmayı tercih ederler ama bazı çocuklar onlarla birlikte bir yetişkinin oturmasını ve zorlandığı, yapamadığı zaman onun destek olmasını ister. Dolayısıyla bu rutini oluştururken çocuğunuzdan ödev yapabilme şeklini de iyi belirlemek gerekir. Rutinin içine çocuk yalnız başına mı yapacak yoksa bir yetişkin yanında mı duracak bu konuyu önceden belirleyerek koymanız önemli bir katkı sağlayacaktır.

Ödev ne zaman yapılmalıdır?

Ödev konusunda belirlenmesi gereken önemli bir şey de ödev zamanıdır. Ödev yapma zamanı her gün aynı veya benzer bir saatte yapacak şekilde planlanmalı değişmeyecek rutin oluşturulmalıdır.

Bu zamanlama neye göre seçilir?

Bazı çocuklar okuldan eve geldikten sonra bir şeyler atıştırma ve dinlenme ihtiyacı duyarken bazıları okul duygusu kaybolmadan hemen ödevini yapmak isteyebilirler. Dolayısıyla çocuğun durumuna okul saatine ailenin durumuna göre ama değişmeyen bir zaman aralığı ödev aralığı olarak seçilmelidir. En iyi aralık mümkünse akşam yemeğinden önce ve çocuğun dinlenmiş olduğu bir saat aralığı seçmektir. Zaman geçtikçe okuldan eve gelme süresi ve ödev yapma süresi uzadıkça çocuk yorulacak ve ödev yapmakta zorlanacaktır.

Günlük bir ödev çizelgesi oluşturmak

O gün hangi ödevler var?	
Her ödev tahminen ne kadar sürecek?	
Hangi ödev ne zaman başlayacak ve ne zaman bitecek?	
Ne zaman ara verilecek?	

Ödevlerin rutinini sağlamakta günlük bir ödev çizelgesi oluşturmak her zaman yararlıdır. En başta o gün hangi ödevlerin olduğuna ve her ödevin ne kadar süreceğini çocukla konuşmak gerekir. Sonra yine çocuğa sormalı hangi ödev ne zaman başlayacak ve ne zaman bitecek? Zaman çizelgesi de buna göre oluşturulmalıdır. Bu arada tabii ki çocuk eğer ödev yaparken yanında bir yetişkinin olmasını istiyorsa yetişkinin zamanına göre bu çizelge hazırlanabilir. Ödevleri yapabileceği ölçüde küçük parçalara bölerek planlama yapılması da önemlidir. Parçalara bölünmezse çocuğun gözü korkabilir.

Burada önemli şeylerden bir tanesi de ödevlerin başlama bitme zamanları kadar ara verme zamanlarıdır. Bazı çocuklar özellikle dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan çocuklar 15-20 dakikada bir ara verme ihtiyacı duyarlar. İlkokul için 30 dakika çalışma 10 dakika dinlenme molası verilebilir.

Ara verme süreleri belirlendiğinde aralarda ne yapılacağı da önem kazanır. Aralarda uzun süreli çocuğu ödevden koparacak şeyler yapılmamalıdır, onun yerine çocuğun biraz rahatlamasını sağlayacak şeyler yapılmalıdır. Belki sizinle bir sohbet, küçük bir oyun ödevde olan ilgiyi tekrar toplayabilir.

Ödev kontrolü kim tarafından yapılmalıdır?

Ödev kontrolü hem aileler hem öğretmenler tarafından yapılmalıdır. Ödevlerle velilerin muhakkak ilgilenmesi gerekir. Bazı veliler tüm sorumluluğu öğrenci ve öğretmene bırakmaktadır ancak bu doğru bir tutum değildir.

Ödev kontrolünün amacı nedir?

Ödev kontrolünün amacı çocuğa kızmak olmamalıdır. Yaptığı hataları ona söylemek onu bununla yüzleştirmek ya da ödev yapmadığı için suçlamak amacı taşımamalıdır. Ödev kontrolünün amacı çocuğun bu sorumluluğunu ne kadar aldığını denetlemek ve bunun için gösterdiği çabayı övmek olmalıdır. Böylelikle çocuk ödev yapma sorumluluğu geliştirebilir.

Ödül ve ceza kullanmak iç motivasyonu öldürebilir. Seminerin başında bahsetmiştik bu çocuğun kendi sorumluluğu ve yapmak zorunda. Eğer yapmazsa sonuçlarına katlanması gerekmekte.

Ödev yapmada teşvik önemlidir okulda başarı kazanmak en büyük teşvik en büyük motivasyon kaynağıdır. Ailelerin dikkat etmesi gereken bir diğer nokta, ödev yapmanın çocuk tarafından bir koz olarak kullanılmasına fırsat vermemektir. Tabii ki, ödev sorumluluğunu geliştirmek için ödül ve motive edici etkenler kullanılabilir hatta bunun çoğu zaman yararı olur. Ama bunun çocuk tarafından bir koz olarak kullanılması durumunda ortada bir sorun var demektir. Çocuğa ödevini yapması için saatlerce yalvarmak ya da her ödev için bir hediye almak çocuğun sorumluluk kazanma davranışından uzaklaşması demektir.

Çocuğa sürekli olarak ödevlerini yapmasını söylemek, yapmadığı için kızmak ne kadar kötü bir yol ise aşırı şeyler önermek ödevlerini yapması karşısında adeta rüşvet vermek de aynı derecede kötü olacaktır. Bunun yerine çocuğun ödevlerini yapmasından sonra onunla geçirilebilecek güzel saatler vaat etmek veya eğlence önermek daha küçük teşvikler koymak çocuğu motivasyonunu arttırır.

Tabii ki teşvik olan yerde bedel ödeme de söz konusudur. Eğer kurallara uymaz ve rutin bozulursa o zaman çocuğa ödetilecek bedeller de sevdiği bir şeyden örneğin bir arkadaşıyla buluşmaktan bir şeyi izlemekten mahrum bırakmak gibi küçük bedeller olmalıdır.

Sistem iyi işlemiyorsa çocuğunuza çok ceza vermek durumunda kalıyorsanız o zaman sistemi tekrar bir gözden geçirin ve gerekiyorsa yardım alın. Eğer ödev yapmada çocuğa ilişkin bir sorun yoksa yani çocuğun ödev yapmasını engelleyecek gelişimsel bir problemi yoksa o zaman kendi kurallarınıza ve kendi tutumlarınızı da bir göz atmakta yarar olacaktır.

Ödevler hemen yapıp kurtulunması gereken bir şey midir?

Ebeveynler tarafından sık yapılan bir hata ödevin kurtulunması gereken bir aktivite olarak çocuklara yansıtılması. Çok sıklıkla duyarız “Hadi yap da bitsin.” “Ödevini yaparsan daha özgür olabilirsin, istediğin şeyi yapabilirsin, televizyon izleyebilirsin, oyun oynayabilirsin...” yani sanki orada ödev kötü bir şey bir an önce kurtulunması gereken bir durummuş gibi yansıtılıyor. Oysa burada ödevi daha çok öğrenmenin keyfine varabileceği bir etkinlik olarak yansıtmak önemlidir. “Bugün acaba okulda neler öğrendin? Ödev yaparak aslında onları

tekrar ediyorsun ve ne kadar iyi yapabildiğini görüyorsun” dersek ödev ona bir keyif veren etkinlik haline gelmiş olur. Bunu çocuğa yansıtabilmek öğrendiklerinden keyif aldığını vurgulayabilmek ödev ile olumlu sıfatları bir araya getirmek aslında çok etkili olmaktadır.

Çocuğunuz, ödevi son güne bırakırsa ne yapmalısınız?

Ödevi bekletti diyelim daha vakit var diye. Ve son güne kaldı, yapmakta zorlanıyor. Bu durumu öğrenme fırsatına çevirebilirsiniz. Sence neden böyle oldu? Bir daha böyle zorlanmamak için neler yapabiliriz? Çözümü ona buldurun. Siz demeyin bak işte sen ödevini zamanında yapmadın bu yüzden böyle birikti. Çözümü kendisi bulursa uygulaması daha olasıdır.

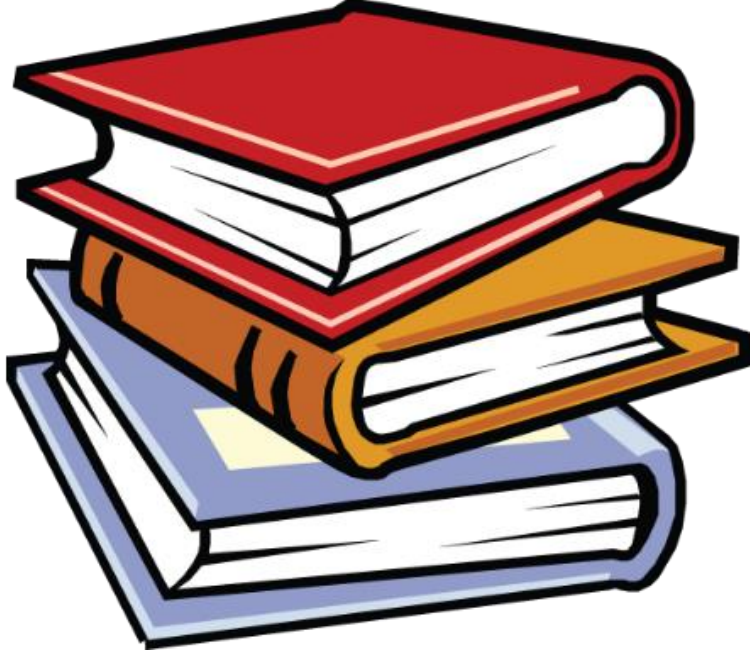
Çocuk ödevleri konusunda sürekli olarak isteksizlik yaşıyorsa ne yapılmalıdır?

- Çocuk ödevleri konusunda sürekli olarak isteksizlik yaşıyorsa anne babaları olarak neden sorusunu sormak gerekir.
- *Neden çocuğum ödev yapmak istemiyor?*
- *Acaba ona zor gelen bir nokta mı var?*
- *Birtakım konuları anlamakta mı güçlük çekiyor?*
- *Sadece belirli ödevleri yapmaktan mı kaçınıyor yoksa tüm ödevlere karşı yaklaşımı mı böyle?*
- *Sadece bugün mü bunu yaşıyor yoksa hemen hemen her gün aynı problemle mi karşılaşıyorsunuz?*

Bazen sebepler anne babalara ebeveyn tutumlarına bağlı olabiliyor. Ama bazen de çocuğun yaşadığı bir zorlanma bir güçlük söz konusu olabilir. Bu noktada da hemen yapılması gereken aslında öğretmenleri ile haberleşmek, öğretmenleri ile iş birliği kurmaktır. Öğretmenlerin ders içindeki gözlemi öğrencinin performansına ilişkin notları süreci anlamında çok daha faydalı olacaktır. Böylece nasıl yol alınması gerektiği konusunda da ebeveynler çok daha bilinçli bir hale gelebilirsiniz.

C. KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMA

Tablet, telefon, internet, televizyon gibi birçok görsel uyarının fazlaca olduğu günümüzde çocuklara kitap okutmak zor olabiliyor. Daha kolay öğrenmeye yani görsel öğrenmeye alışmış olan çocukların bir kitabı ilginç bulup onu devam ettirmeleri zorlaşabiliyor.

Peki kitap okuma alışkanlığı kazanmanın önündeki başlıca engeller nelerdir?

- Çocukların okuma konusunda model ve yol gösterici olacak insanlarla karşılaşmamaları
- Boş zamanlarını televizyon, tablet, internet vb. ile değerlendirmeleri
- Hangi kitabı okumaları gerektiğini bilmemeleri
- İlgilerine hitap etmeyen kitapları okumak için zorlanmaları
- Evde ders kitaplarından başka kitap olmaması
- Çocukluklarında kitaplarla tanıştırılmamaları

- Kitap konusunda aile bireyleri ya da arkadaşlarıyla sohbet etmemeleri
- Kitap fiyatlarının fazla olması
- Kitap okumanın sevdirmemesi
- Kitap en iyi dosttur arkadaşdır gibi birtakım sözlerle ya da işte ödev olarak çocuklara kitap okuma ödevleri vererek çocuklara kitapları sevdirmek mümkün değil.

Çocuklara kitap okumayı nasıl sevdirebiliriz?

Doğru zamanda doğru kitapları seçip onları baştan itibaren kitaplara alıştıran ve kitapları sevdiren.

Çocuklara kitapları sevdirmeye başlamak bebeklikten itibaren onlara anlatabileceğimiz masallarla başlar. Ona anlatacağınız masalları aynı zamanda kitaptan da takip etmek, çocuğun sadece kitaptan masalın okunduğunu görmesi değil kitabı ellemesi, sayfaları tutması çevirmesi kâğıt kokusunu hissetmesi çok önemlidir. Aynı masalı devamlı olarak okumak sıkıcı olabilir. Bu yüzden çocukla birlikte resimlerine bakarak çocuklarla o resimlere uygun mini masallar oluşturabilmek çok daha yaratıcı ve çocuğu geliştirici olabilir. Çünkü hem resimler hayal dünyasını genişletir hem de çocuğun hayal dünyası ile birlikte yaratıcılığı da gelişir. Tabi ki bebeklik döneminde seçtiğiniz masallara da dikkat etmeniz gerekir. Çünkü her masal çok da keyifli olmayabilmektedir.

İlkokul dönemine gelecek olursak bu yaş grubundaki çocuklar daha çok macera kitaplarını sevmeye başlarlar. Macera kitaplarını okuyabilmeleri için de yine çocukla birlikte kitapçıya gitmek, birlikte kitapları karıştırmak, hangi kitabı okuyacağını birlikte seçmek. Sonra o kitabı birlikte okuyup sonra o kitap üzerine tartışmak kitap sevgisini arttıracaktır. Bunu

yapmak yerine “boş duracağına git de kitap oku” demek çocuğa kitap sevgisi aşlamak yerine tam tersi kitaplardan soğutabilir.

12 yaştan sonra artık yavaş yavaş klasiklerle tanışma vakti gelmiştir. 12 yaşından itibaren çocukları klasikler ile tanıştırmak için ebeveynlerin de klasiklerle tanışmış olması gerekir. Ona hangi kitap okumasının daha zevkli olacağını, sizin hangi kitaptan daha çok hoşlandığınızı, o da okuduktan sonra o kitap hakkında nasıl konuşabileceğinizi anlatmak çocuğun kitap okumasını teşvik edicidir.

Çocukların kitapları sevebilmesinin kitaplarla olumlu bir ilişki kurabilmesinin ilk adımı doğduğu andan itibaren evin içinde kitaplarla tanışan, kitapları seven ve onları okuyan birer ebeveyne sahip olmalarıdır. Eğer çocuk, anne babasını kitap okurken görür; onun okuduğu kitaplarla ilgilenir, anne babası da çocuğun okuduğu kitaplarla ilgilenir ve bu konuda konuşursa çocuklar bir süre sonra kendi isteğiyle okumaya devam edeceklerdir. Dolayısıyla okuyan ebeveynler olabilmek çok önemlidir.

Yetişkinlerin de kitap okuma oranları oldukça düşük olan ülkemizde kitabın bir boş zaman değerlendirme aracı değil aslında bir öğrenme aracı olduğunu unutmamız lazım. En iyi öğrenme yolu deneyerek öğrenmektir. Ama hayatta her şeyi denemeniz mümkün değil. Kitaplar bize hem neleri denememiz neleri denemememiz gerektiği hakkında bilgi verir. Hem de başkalarının deneyimlerinden bizim deneyimleyemediğimiz şeyleri öğrenmemizi sağlar. Kitap adeta hayattır. O nedenle çocuklara örnek olmak için her yerde kitap okunabileceği gerektiğini de unutmamız gerekiyor. Giderken otobüste bazen kuyrukta beklerken... boş olduğumuzu düşündüğümüz

zamanların aslında boş değil kitapla paylaştığımız zamanlar olduğunu hem kendimize hem de çocuğumuza göstermeliyiz.

Onlara iyi örnek olmak, kitap seven, kitabı paylaşan kitapla ilgili konuşan ve o kitapla ilgili tartışabilen büyükler olmak ve bunu çocuklarla da yapabilmek, yine okuduklarımızı okuduğumuz kitapları başkaları ile paylaşarak bu keyfi hayatı onlara da aktarabilen ebeveynler olmak önemli.

Çocuk kitabı seçerken nelere dikkat edilmelidir?

Çocukları kitap okumalarını teşvik ederken diğer yandan da anne babaların zorluk çektiği konulardan bir tanesi çocuğa nasıl kitap seçileceğidir. Gerçekten de çocuklara kitap seçmek son derece önemli bir olaydır. Çünkü her kitabının içeriği çocuğu doğru yönlendirecek ve geliştirici ya da çocuğa yararlı olmayacağı gibi bazı kitaplar aksine çocuğun kaygılarını arttırıcı, korkutucu ya da zarar verici yani çocuğa yanlış şeyler öğretici kitaplar da olabilir. Bu nedenle çocuk kitabı seçerken dikkat edilmesi gereken bazı konular vardır.

Bunlardan birincisi dili çocuğun gelişim dönemine ve dil gelişimine uygun olmalıdır. Çocuğun dil gelişimine ve kendi gelişimine uygun olmayan bir kitap çocuğu kitap sevgisinden uzak tutacaktır.

İkincisi çocuğu yönlendiren sindiren korkutan belli bir düşünceye empoze eden kitap içerikleri çocuk kitaplarında olmamalıdır. Çocukları bu tür yönlendirici korkutucu kitaplar çocuğun hem başka gelişim dönemlerini etkileyecek hem de kitapla olan ilişkisinde sorun yaratacaktır.

İyi bir çocuk kitabında olması gereken üçüncü özellik ise çocuğun kendi değerleri ile birlikte toplum değerlerini de doğru

bir şekilde öğrenebileceği bunların sağlamasını yapabileceği içerikler taşımaktadır.

Kitaplar çocuklara öğüt verme gayesi öğüt verme telaşı içine girmeyen her cümlenin sonunda onlara bir nasihat vermeyen içeriklere sahip olmalıdır. Çocuklar devamlı kendilerine öğüt veren nasihatlar ile biten cümlelerden oluşmuş kitaplardan hoşlanmayacak kitaplardan uzak duracaklardır.

Küçük yaşta bir çocuğa kitap okurken nelere dikkat edilmelidir?

- Kitabı çocuğun seçmesine izin verilmelidir.
- Kitap çocuğun resimleri göreceği şekilde tutulmalıdır.
- Çocuğun kendi rahat ettiği pozisyonda oturmasına izin verilmelidir.
- "Olmuuuuş", "bitmiiiş" gibi her cümlenin sonu uzatılmamalıdır.
- Kitabın kapağı hakkında çocukla sohbet edilmelidir.
- Kitap bittikten sonra kitap hakkında sohbet edilmelidir.
- Kitap bitince "Bu kitabı sen yazsaydın değiştireceğin bir yer olur muydu?" gibi düşünme becerilerine yönelik sorular sorulmalıdır.
- "Kitaptaki çocuk nereye gitmişti?" gibi hafızaya yönelik sorular sorulmalıdır.
- "Bu kitapta en çok neyi sevdin" gibi duygularına yönelik sorular sorulmalıdır.
- Kitabı okurken çocuğun sayfaları çevirmesine fırsat tanınmalıdır.
- Kitaptaki çocuğun anlamayabileceği kelimeler ve deyimler açıklanmalıdır.
- Yazarın ve çizerin kim olduğu okunmalıdır.
- Çocuğun kitapla ilgili konuşmasına ve soru sormasına izin verilmelidir.

- Kitabın resimlerine bakarak çocuğun çıkarımlarda bulunmasına fırsat tanınmalıdır.
- Kitaptaki karakterin duyguları hakkında konuşulmalıdır.

Kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için neler yapılabilir?

- Hikâye ve masal anlatmak
- Evde okuma saati yapmak
- Çocuğun adıyla kitap köşesi yaptırmak
- Özel günlerde kitap hediye etmek
- Kitaplardaki resimlerden yeni bir hikâye oluşturmak
- Uyumadan önce mutlaka kitap okumak
- Birlikte kitap ayracı yapmak
- Kitap kapağı resmi yapmak
- Ev kütüphanesi oluşturmak
- En sevdiği yazara mektup yazmak
- Kitap bulmacası hazırlamak
- Kitapçılarda birlikte kitapları incelemek

Düzenleyen:

Okul Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmeni

Hüseyin SOYLU